

200700445 -50
KV/RAST 315

DET KONGELIGE
OLJE- OG ENERGIDEPARTEMENT

KOP!

Naturvernforbundet i Nordland
Loftfjellveien 7
8614 Mo i Rana

Deres ref.

Vår ref.
09/749-

Dato

7 SEPT 2012

Bygging av nytt Nedre Røssåga kraftverk. Klage på NVEs vedtak om at tiltaket ikke er konsesjonspliktig etter vannressursloven § 8

Innledning

I medhold av vannressursloven § 18 fattet NVE den 15.12.11 vedtak om at planene for bygging av nytt Nedre Røssåga kraftverk ikke vedrører allmenne interesser i en slik grad at de utløser konsesjonsplikt etter vannressursloven § 8. Vedtaket er gjort under bestemte forutsetninger, og er sett i sammenheng med pågående revisjonssak for Røssågavassdraget.

NVEs vedtak ble påklaget av Naturvernforbundet i Nordland i brev av 29.1.12. NVE har ikke funnet grunn til å omgjøre sitt vedtak og saken er oversendt Olje- og energidepartementet for endelig avgjørelse, jf. brev av 13.4.12. Hemnes kommune ved advokatfirmaet Lund & co klaget også på NVEs vedtak. Kommunestyret trakk klagen da det kom til enighet med Statkraft om de spørsmål som sikret allmennhetens og kommunens interesser i tilstrekkelig grad. Naturvernforbundet har imidlertid vedlagt advokatfirmaets notat og påberopt seg disse anførslene i sin klage. Anførslene er derfor vurdert av NVE.

Bakgrunn

Vilkårene for statsregulering av Røssågavassdraget ble fastsatt i 1954. Tillatelsen er gitt etter vassdragsreguleringsloven. Nedre Røssåga kraftverk omfattes av denne tillatelsen. Krav om vilkårsrevisjon for reguleringene ble fremmet av kommunene Hemnes, Hattfjelldal og Grane i mars 2005, og revisjonen ble åpnet i 2007. Etter denne åpningen ba Statkraft i 2008 om å få vurdert om bygging av nytt og utvidet Nedre Røssåga kraftverk ville kreve tillatelse etter vannressursloven. Dette tiltaket

vil gi en økning i ytelse på nærmere 100 MW. Slukeevnen vil øke fra 128 m³/s i dag til 165 m³/s. Økt slukeevne vil gi om lag 155 GWh i ny årlig kraftproduksjon.

Revisjonen ble stilt i bero da NVE ble bedt om å vurdere hvorvidt planene for Nedre Røssåga kraftverk var konsesjonspliktig etter vannressursloven. NVE mottok for øvrig utkast til revisjonsdokument 29.2.12. Dette er nå under kvalitetssikring og vil bli sendt på høring.

Klagen

Naturvernforbundet viser til at vedtaket er gjort uten forutgående konsekvensutredning og offentlig høring. Naturvernforbundet er uenig i NVEs konklusjon og mener at nytt Nedre Røssåga kraftverk vil ha skader og ulemper for allmenne interesser som gjør tiltaket konsesjonspliktig etter vannressursloven. Verdier for natur og friluftsliv må kartlegges og utredes, jf. naturmangfoldlovens bestemmelser om sumvirkninger og samlet belastning. Det kreves at vilkårsrevisjonen og oppgradering av kraftstasjonen må behandles parallelt. Naturvernforbundet mener at en vilkårsrevisjon ikke vil kunne pålegge undersøkelser i samme omfang som en konsesjonsbehandling av kraftverket.

Departementets vurdering

NVEs vedtak etter vannressursloven er fattet med klar referanse til revisjonsprosessen som er igangsatt i vassdraget. NVE mener at de utredninger og høringer som Naturvernforbundet etterspør, vil bli ivaretatt gjennom revisjonsprosessen. NVE mener at revisjonsprosessen best ivaretar behovet for å se vassdraget som en helhet slik at eventuelle vilkår om minstevannføringer og vannstander i magasiner får sammenheng fra øverst til nederst i vassdraget. Det er reguleringskonsesjonen og dennes vilkår som setter føringer for regulering og drift av kraftverkene. Departementet er enig i NVEs vurdering.

Når det gjelder Naturvernforbundets anførsel om at NVE har avvist allmenne interesser for natur og friluftsliv som part i prosessen, vises til NVEs kommentar om at det har vært større informasjon om denne saken enn hva som er vanlig ved en vurdering av konsesjonsplikt. Departementet viser til at vannressursloven ikke krever noen omfattende høring av slike saker, jf. Ot.prp. nr 39 s 339 første spalte Merknader til § 18 :

"Avgjørelsen av om det foreligger konsesjonsplikt, må bygge på en vurdering av det konkrete tiltaket. Normalt må denne avgjørelsen treffes på et langt spinklere grunnlag enn realitetsavgjørelsen om konsesjon skal gis eller nektes."

Departementet finner ikke at det i denne saken foreligger feil eller mangler i NVEs behandlingsmåte.

Konsesjonsplikten for tiltaket skal vurderes ut fra mulig økning i negative virkninger i forhold til situasjonen i dag. Statkraft har gitt Multiconsult i oppdrag om å utrede mulige konsekvenser av et nytt og utvidet kraftverk. Multiconsults rapport har vært en viktig del av grunnlaget for NVEs beslutning. NVE har vurdert mulige skader og ulemper for allmenne interesser og finner at de negative virkningene er begrensede og oversiktlige.

Selv om tiltaket i seg selv ikke innebærer konsekvenser som tilsier konsesjonsplikt, mener NVE det vil være behov for å gjøre en noe nærmere vurdering av virkningene for fisk og erosjon, samt å sette noen vilkår for driften av det nye kraftverket. NVE har derfor satt enkelte forutsetninger for å unnta for konsesjonsplikt som skal ses i sammenheng med den pågående revisjonssaken og de vedtak som skal fattes i den forbindelse. Departementet viser til at det kan settes forutsetninger for hvordan tiltaket skal gjennomføres og hvordan driften av kraftverket skal være uten at det foretas konsesjonsbehandling. Det vises i den forbindelse til Ot prp nr 39 s 339 første spalte siste avsnitt:

"Avgjørelsen skal bare ta stilling til om konsesjonsplikt foreligger eller ikke. Vilkår kan i utgangspunktet ikke fastsettes. Det må imidlertid kunne innfortolkes en viss adgang til å ta forbehold eller sette vilkår for vedtakets rekkevidde."

NVE mener at vedtaket om fritak for konsesjonsplikt kan fattes under forbehold om at kapasiteten på den planlagte omløpsventilen vurderes nærmere i detaljplanleggingfasen. Av hensyn til oppvandring og gyting av laks forutsettes også at vannføring og vannstand i perioden 1. juni – 31. oktober nedenfor utløpet av Nedre Røssåga kraftverk ikke endres vesentlig i forhold til i dag. Departementet er enig med NVE i at disse forbeholdene kan settes i vedtak etter en § 18-vurdering. Det forutsettes også at Statkraft viderefører praksis med å begrense hastigheten for senkning av vannstanden. Statkrafts selvpålagte begrensning om ikke å senke vannstanden med mer enn 13 cm per time i vannføringsintervallet 30-60 m³/s har vært en prøveordning. Departementet har kommet til at en fortsatt begrensning bør kunne legges til grunn for vedtaket. Varige bestemmelser om vannføringer og vannstander vil bli nedfelt ved revisjon av konsesjonsvilkårene.

På bakgrunn av normale flomvannføringer i vassdraget og i forhold til middelvannføringen mener NVE at en slukeevne på 165 m³/s ikke vil være av vesentlig negativ betydning for erosjon og kvikkleireproblematikk i nedre deler av Røssåga. Noen separat konsesjonsbehandling etter vannressursloven er derfor ikke nødvendig ut fra hensyn til erosjonssikring. De store kvikkleireforekomstene nedenfor utløpet av Nedre Røssåga gir derimot grunn til bekymring, og konsekvensene av et eventuelt kvikkleireskred kan bli svært alvorlige. Av den grunn setter NVE forbehold om at stabilitetstiltak og erosjonssikring i nedre deler av Røssåga utredes og om nødvendig iverksettes, før kraftverket settes i drift. I sammenheng med utvidelse av slukeevnen, finner derfor NVE at det må

gjennomføres undersøkelse om nødvendigheten av å gjennomføre ytterligere erosjonssikringstiltak på utsatte strekninger.

Det følger av forarbeidene til § 18 at det ikke kan pålegges krav om aktiv handling når det tas forbehold eller settes vilkår for vedtakets rekkevidde. Departementet har derfor vurdert om forbehold om slike undersøkelser kan settes ved en § 18-vurdering. Det foreligger ingen klar grense for hvilke forbehold som kan settes. Det vises i den sammenheng til tidligere avgjørelser om vurdering av konsesjonsplikt, som setter rammer for hva som kan legges til grunn. Fritak om konsesjonsplikt har blitt vedtatt under forutsetninger om avbøtende tiltak av hensyn til fisk, om kartlegging av eventuelle forekomster av rødlistearter og om kraftverkskjøring.

Erosjonsproblematikken er kjent, og departementet viser til at NVE allerede har utført omfattende sikringsarbeider på deler av strekningene. Departementet merker seg at NVE har vanskelig for å se at en slukeevne på 165 m³/s vil være av vesentlig negativ betydning for erosjon og kvikkleireproblematikk i nedre deler av Røssåga, og at dette i seg selv derfor ikke utløser konsesjonsplikt. Departementet legger til grunn at standardvilkår om pålegg om sikring uansett vil bli fastsatt ved revisjon av konsesjonen. Etter departementets mening vil det være en fordel om disse undersøkelsene kommer i gang så snart som mulig. Departementet har kommet frem til at undersøkelsene om erosjon kan settes som en forutsetning for konsesjonsfritak for bygging av Nedre Røssåga kraftverk.

Utvidelsen av Nedre Røssåga kraftverk vil kun påvirke en mindre del av området som omfattes av eksisterende konsesjon for Røssågavassdraget. Departementet slutter seg derfor til NVEs vurdering om at det vil være lite hensiktsmessig bare å se på denne begrensede delen av vassdraget når revisjon av hele vassdragskonsesjonen allerede er åpnet, og revisjonsdokumentet er under godkjenning. Det forventes et stort antall revisjonssaker fremover. I likhet med Røssågavassdraget vil mange av revisjonssakene kunne ses i sammenheng med opprustning og utvidelse av eksisterende anlegg. Departementet viser til at vassdragslovgivingens konsesjonsregler skal praktiseres på en slik måte at det i den enkelte sak tas hensyn til kunnskapsgrunnlaget som allerede finnes, behovet for undersøkelser og sannsynligheten for negative virkninger av det planlagte tiltaket.

Departementet kan for øvrig ikke se at Naturvernforbundet kommer med nye opplysninger som ikke er vurdert i NVEs vedtak.

Departementet er kommet til at byggingen av nytt og utvidet Nedre Røssåga kraftverk ikke berører allmenne interesser i en slik grad at det utløser konsesjonsplikt etter vannressursloven.

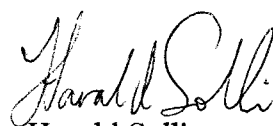
Konklusjon

Klagen har ikke ført frem. Norges vassdrags- og energidirektorats vedtak av 15. desember 2011 stadfestes.

Det gjøres oppmerksom på at departementets avgjørelse er endelig og ikke gjenstand for klage, jf. forvaltningsloven § 28 tredje ledd første punktum.

Etter fullmakt

P H Høisvæn
ekspedisjonssjef

Harald Solli
avdelingsdirektør

Kopi:

Norges vassdrags- og
energidirektorat
Statkraft Energi AS

Postboks 5091 Majorstuen 0301 OSLO

Postboks 200 Lilleaker 0216 OSLO